

nihil denique fortunæ in illo temeritati licet. Ipsi enim cæci sunt qui illam putant habere C
aliquid potestatis. Deus autem qui ipse ratio est, ut nihil non plena ratione formauit, ita
nihil ab homine fieri sine ratione mandauit. Nam si elementa quæ cernimus, tanta ratione
dixit, ut terra hæc esset super quam reliqua mouerentur immobilis, ut aquarum uenæ al-
tioribus montibus conderentur, à quibus orta flumina dum per multa spatia decurrunt la-
te, potandi usum per omnem tractum cursus sui animantibus exhiberent: ut ipsum mare aquis
influxantibus non excreseat, sed ut uelut uenter quidam laticum aquas sitire uideatur: ne
uel fontibus in æternum manantibus, uel fluminibus sine fine currentibus, uel pluuiis assi-
due ruentibus, perpetuo terra diluuiio tegeretur: ut cælum præter plenitudinem illam lucis
in sole, nocturnis etiam syderibus radiaret, ne quod tempus egenum luminis haberemus. Si
^{Matth. 24.} ergo hæc transitoria, ut ipse ait, Cælum & terra transibunt: sic sapientia descripsit, ut aliter
ea non potuisse esse credamus, quid homines ipsos pro quibus hæc nunc ita excogitauit,
ordinauit, instituit, sine ratione forte uiuere permisit: quorum adoptio est filiorum, & glo-
ria, & testamentum, & legislatio, & obsequium & promissa? Ex quibus etiam est Christus se-
cundum carnem, qui est benedictus in sæcula. Absit ergo, ut à quibus etiam filium secundum
hominem uoluit oriri, eis non plena ratione conderet testamentum. Sed quoniam tam eui-
denter constat omnia ordinata per Deum plena esse rationis, ut assertore non egeant: ui-
deamus unde digressi sumus: quæ causa est, ut eam partem corporis, quæ secretior & occult-
ior est, aut eam quæ à Græcis ^{φύσις} à nobis dicitur natura ad circuncidendum dominus ele-
gerit: qui utique ob signum quo uolebat famulos suos in Abrahamæ semine censer, id potuis-
set eligere, quod in propatulo positum ab omnibus cerneretur, & alio nomine uocaretur,
ubi nec in signo obscuritas, nec confusio esset in nomine. Sed utraque hæc imago ratione
habuit geminæ ueritatis, quæ dum loquar impende patientiam, ut quæ circuncisionem illam
in uita tua non esse credebas, nunc uitam tuam in illa circuncisione conspicias. Ac primū
de secretiori parte corporis quid figurabat, aduerte. Illud sine dubio quod postmodum do-
minus monstrauit, ne iustitiam nostram coram hominibus faceremus, sed in occulto coram
eo solo, cui soli nihil occultum est: & quem solum remuneratorem bonorum nouimus esse
factorum. Nam hic nostra circuncisio non uidetur: quoniam stultitia uelamine uel ueste te-
gitur mundiali. Nec sanè à nobis magnopere desiderandum est, ut contemplationi omnium
circuncisio aperte subiaceat, ne merces operis penes eos sit, quos uolumus hæc uidere, di-
cente dño. Amen dico uobis, receperunt mercedem suam: sed ita modestè, ita uerecunde ha-
benda est, & uelanda iuxta eam imaginem, quæ abundantiori honore uestimus, ut uidentes
eam non uideant, sed quærentes rimantesque intus nos, iuxta Apostolum, quos seductores
^{2. Cor. 6.} putant, ueraces esse fateantur: quos nihil habere credebant, omnia possidere cognoscant: quos
mori iudicabant, uiuere in æternū testentur. Hæc est gloria circuncisionis occulte: hæc par-
tis uerecundæ illis ad uidendum, nobis in nostro corpore non uerendæ: hoc testimoniū glo-
riosum, cum conuersi amare cupiunt, quos odisse gaudebant. Vnde non in carne palam, sed
in occulto cordis Iudæi esse debemus, non litera, sed spiritu. Nam litera oculis subiaceret no-
stris: spiritus nobis carnalē refugit aspectum, ut laus iuxta Apostolum ex Deo, non ex homini-
bus acquiratur: uereamur autem audire à domino. Populus hic labiis me honorat, cor autem co-
^{Matth. 15.} rû lōge est à me. Iuxta illū qui quod pertinebat ad labia, magistrū bonū de bono quæsitū-
^{Matth. 19.} rus appellat: cui uetus lex, id est, carnalis circuncisio uelut in superficie posita recitatur, quæ
se complectere testatur, ubi quod ad circuncisionē cordis pertinebat, audiuit. Vnde omnia
quæ habes, & sequere me: tristis abscessit, miser prorsus, qui sequi noluit quæ bonū ignorare
non potuit. Interius ergo illud est signaculū præfiguratū, quod in inuisibili mente nostra, ab
illo inuisibili nostro Deo uidetur, ut non eū à quo inuocetur audiret, sed eū à quo credere
^{Psal. 33.} tur atēderet. Oculi enim dñi super iustos, si ad iustitiā corde credatur. Verū autem nos crede-
re toto corde mētimur, si ab hominibus accipimus honorē. Accipimus eū ab hominibus
honorē, si eleemosynas nostras tuba populo prædicatura præcedat, quas nec per officiū mini-
stradi dexterā eū sinistra cōmunicare cōcessum est. Accipimus ab hominibus honorē, si iei-
unia nostra & abstinentiā ciborum, populi oculis fractio mētitæ infirmitatis cōmender inces-
sus, & fauorē uulgi tristi uultu aduocatus pallor acquirat. Si uerò in formā letitiæ uultus ere-
^{Psal. 53.} ctus, laucris etiā serenatur: si caput ad imaginē festiuitatis inungit, ut soli Deo ieiunia no-
stra cōmendemus, possumus dicere. Volūtariē sacrificamus tibi dñe. Vides filia nēpe quod
uiuis